

Napirend

ELŐTERJESZTÉS

Vác Város Önkormányzat Képviselő-testület
2015. év július hónap 16. napi ülésére

Szám: 5/2-77/2015.
Tárgy: **Gyermejközi stratégia**

Melléklet: 28 oldal

Előterjesztő: Mohácsiné Dim Rita osztályvezető
Készítette: Mohácsiné Dim Rita osztályvezető
Előadó: -

Előzmény/korábbi döntés: -
Terjedelem: 31 oldal

Bizottsági tárgyalások: Művelődési- Oktatási és Ifjúsági-Sport
Bizottság
Egészségügyi és Szociális Bizottság

Döntéshozatal módja: nyílt ülés (Mötv. 46. § (1))
egyszerű többség (Mötv. 47. § (2))

**Törvényességi
véleményezésre bemutatva** Jogi Osztály

X

Törvényességi észrevétel: Deákné dr. Szarka Anita
Jegyző

Nincs / az alábbi:

X

Véleményezésre megkapta: Fördös Attila
Polgármester

19

Ikt. szám: 5/2-77/2015.
Előadó: Mohácsiné Dim Rita
Tel.: 513-444

Tárgy: Gyermekjogi stratégia

Vác Város Önkormányzat
Képviselő-testület

Tisztelt Képviselő-testület!

Az UNICEF Magyar Bizottság Alapítvány pályázatot hirdetett a települési önkormányzatok számára az „UNICEF Gyermekbarát Település” cím elnyeréséért.

Az eredetileg „Gyermekbarát Városok” néven megszületett koncepció minden olyan közösségben kifejleszthető és alkalmazható, ahol gyermekek élnek. A mára globálissá vált programot 1996-ban indították Európában, s azóta számos uniós tagállamban nagy sikerrel indult a helyi önkormányzatok és az adott UNICEF Nemzeti Bizottságokon keresztül.

Vác Város Önkormányzat pályázatot kíván benyújtani az UNICEF által kiírt, Gyermekbarát település programra. A pályázati anyag mellékletét kell, hogy képezze városunk Gyermekjogi Stratégiája, melyet ezúton terjeszték a Tisztelt Képviselő-testület elé.

A pályázat benyújtásához nem szükséges önerő, így annak pénzügyi vonzata nincs.

Tájékoztatom a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy Vác Városában élő gyermekekre vonatkozó, ellátási formánkenti, rendszeres és szisztematikus adatgyűjtést hosszútávon, fenntartható módon, évenkénti időszakokra bontva jelenleg is rendelkezésünkre áll, hiszen minden évben április 30-ig elfogadásra kerülő Gyermekvédelmi beszámoló az adatokat tartalmazza. Így az adatgyűjtés nem igényel plussz erőforrást.

Kérem, hogy az előterjesztést megtárgyalni szíveskedjenek.

Vác, 2015. július 10.

Tisztelettel:

Mohácsiné Dim Rita s.k.
osztályvezető

Határozati javaslat

1. Vác Város Önkormányzat Képviselő-testülete Vác Város Önkormányzat Gyermekjogi Stratégiáját megtárgyalta, és elfogadja.
2. Vác Város Önkormányzat Képviselő-testülete vállalja a Vác Városában élő gyermekekre vonatkozó, ellátási formánkenti, rendszeres és szisztematikus adatgyűjtést hosszútávon, fenntartható módon, évenkénti időszakokra bontva.
3. Vác Város Önkormányzat Képviselő-testülete támogatja a gyermekközpontú költségvetés tervezését.

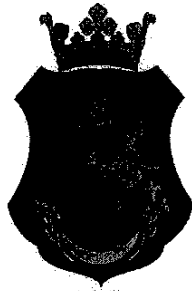

4. Vác Város Önkormányzat Képviselő-testülete hozzájárul a gyermekjogokért felelős személy kinevezéséhez, és támogatja szakmai tevékenységét. A Képviselő-testület felkéri Vác Város Önkormányzat Jegyzőjét a szükséges intézkedések megtételére.

Határidő: azonnal

Felelős: Vác Város Jegyzője
Intézményfelügyeleti és Humán Osztály vezetője
Pénzügyi és Adó Osztály vezetője

Készítette:

Mohácsiné Dim Rita
osztályvezető

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	3
CÉLKITŰZÉSEK	4
GYERMEKJOGI STARTÉGIÁT MEGALAPOZÓ NEMZETI STARTÉGIÁK.....	7
HELYZETELEMZÉS.....	8
1. SZEGÉNYSÉG	8
2. GYERMEKEK.....	9
3. ROMÁK HELYZETE.....	13
4. OKTATÁS	14
5. EGÉSZSÉGÜGY	17
6. LAKHATÁS.....	20
ÖSSZEGZÉS.....	20

BEVEZETÉS

A gyermekek bántalmazástól és kizsákmányolástól való védelmére irányuló erőfeszítések már a XIX. században kezdődtek. Ebben az időben a gyermekeket általában szülei tulajdonának tekintették egészen a nagykorúságuk eléréséig. Az I. világháborút követően, látva a Balkán országokban és Oroszországban a menekült gyerekek katasztrofális helyzetét, a brit Eglantyne Jebb (a máig működő nemzetközi gyermekjogi szervezet, a Save the Children alapítója) külön szabálygyűjteményt dolgozott ki. Ez volt a **Gyermekek Chartája**, melyet a Népszövetség 1924-ben fogadott el, és a Genfi Nyilatkozat Néven vált ismertté.

A **Genfi Nyilatkozat** tartalmazta a gyermekek jóllétét biztosító alapvető jogokat, azonban a Népszövetség 1946-os feloszlásával elvesztette jogi alapját.

Az ENSZ Közgyűlése 1948-ban elfogadta az **Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát**, amely mérföldkő az emberi jogok elismerése vonatkozásában, azonban csupán néhány, kifejezetten a gyermekek javát – különösen a védelmüket – szolgáló rendelkezést tartalmaz.

Az ENSZ többéves előkészítést követően 1959. november 20-án újabb nyilatkozatot fogadott el a gyermekek jogairól. Azóta november 20-a a gyermekek jogainak világnapja. A nyilatkozat olyan jogokat is elismert, mint a névhez, az állampolgársághoz vagy az ingyenes alapfokú oktatáshoz való jog, és bár már szélesebb körben ismerte el a gyermekek jogait, annak alkalmazása nem birt kötelező érvénnyel.

A Gyermekjogi egyezmény tervezetének kidolgozása 1979-ben, a Gyermekek Nemzetközi Évében kezdődött meg, melynek első tervezetét 1979-ben nyújtotta be a lengyel kormány az ENSZ Közgyűlésének, a Nemzetközi Év részeként. Az egyezmény megfogalmazására az ENSZ Emberi Jogi Bizottsága felállított egy, a világ minden régiója képviselőit megjelölt munkacsoportot.

1989-ben az ENSZ Közgyűlése egyhangúlag elfogadta a **Gyermekjogi egyezményt** (44/25 határozat), így utat nyitott a következő szakasznak: a tagállamok általi ratifikációnak és egy ellenőrző bizottság felállításának.

Kevesebb, mint egy éven belül, 1990 szeptemberére 20 állam ratifikálta az egyezményt (*köztük Magyarország is*), mely ezáltal hatályba lépett. Ugyanabban a hónapban az UNICEF és hat tagállam (Kanada, Egyiptom, Mali, Mexikó, Pakisztán és Svédország) kezdeményezésére New Yorkban megrendezésre került a „Nemzetközi Csúcstalálkozó a Gyermekekért”. A csúcstalálkozó valamennyi államot az egyezmény elfogadására bátorított. 1990 végére 57 ország vált részes állammá. 1993-ban, a Bécsben megrendezett Emberi Jogokról Szóló Világkonferencián kijelentették, hogy a cél a nyilatkozat egyetemes elfogadtatása 1995-re.

2014 áprilisig, a világ három országát leszámítva, valamennyi, 194 ország vált az egyezmény részesévé. Az egyezmény 25. évfordulója alkalmából világszerte rendeztek programokat, kampányokat.

A gyermekek jogainak előmozdítása és védelme azon uniós célkitűzések egyike, amelyekre a Lisszaboni Szerződés fokozott hangsúlyt helyezett. Konkrétan, az Európai Unióról szóló szerződés jelenleg hatályos szövege 3. cikkének (3) bekezdése kifejezetten előírja az Unió számára a gyermekek jogainak előmozdítását és védelmét. Emellett a gyermekek jogait belefoglalták az **Európai Unió Alapjogi Chartájába**. A Charta 24. cikke elismeri, hogy a gyermekek függetlenül és önállóan rendelkeznek jogokkal. Úgy rendelkezik továbbá, hogy a hatóságoknak és a magánintézményeknek is a gyermek mindenek fölött álló érdekét kell az elsődleges szempontnak tekinteniük.

A Bizottság gyermekjogi ütemtervének célja, hogy az EU minden szakpolitikája, amely gyermekeket is érint, tartsa tiszteletben a jogait. Az ütemterv meghatározza az EU elveit és

célkitűzéseit ezen a területen, valamint bemutat tizenegy fellépést, amelyet a Bizottság végre fog hajtani az elkövetkező években.

Célkitűzések

- *Az igazságszolgáltatás gyermekbarát jellegének erősítése:* a gyermekek sokféle ok miatt kerülhetnek kapcsolatba az igazságszolgáltatással, bűncselekmény áldozatai, tanúi, gyanúsítottjai lehetnek, kérhetnek menedéket vagy szülei elválhatnak. Az EU-nak kötelessége különleges szükségleteiket és sebezhetőségüket figyelembe véve igazságot szolgáltatni számukra;
- *A legveszélyeztetettebb gyermekek védelme:* az EU fellépésének elsősorban a különösen veszélyeztetett kategóriába tartozó gyermekekre kell irányulnia, ilyenek például azok, akiket szegénység és társadalmi kirekesztettség fenyeget, a fogyatékos gyermekek, a menedékkérők és a roma vagy az eltűntnek nyilvánított gyermekek. Egy másik szinten a fiatal internetezők szintén sebezhetőek, hiszen ki vannak téve a káros hatású tartalom vagy az interneten keresztüli zaklatás veszélyének;
- *A gyermekek jogainak előmozdítása és védelme az EU külső fellépéseiben:* az Unió elsődlegessé akarja tenni a gyermekjog előmozdítását és védelmét a harmadik országokkal való kapcsolataiban. Elsősorban a gyermekek ellen megnyilvánuló erőszak, a gyermekmunka, a gyermekeknek a fegyveres csoportokban, valamint a szexturizmusban való érintettsége ellen fog küzdeni kétoldalú és többoldalú együttműködések, kereskedelmi eszközök és humanitárius segélyek útján;
- *A gyermekek tudatosságának erősítése:* az Eurobarométer felmérések azt mutatják, hogy a megkérdezett gyermekek 76%-a nem tudja, hogy vannak jogai, és 79%-uk nem tudja, kihez fordulhat szükség esetén. Az Unió szándéka, hogy jobb tájékoztatást nyújtson a gyermekeknek a jogaikról, hogy azok részt vehessenek az őket érintő döntésekben.

Magyarország Alaptörvény XVI. cikke szerint:

- „(1) Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.
- (2) A szülőknek joguk van megválasztani a gyermeküknek adandó nevelést.
- (3) A szülők kötelesek kiskorú gyermekükről gondoskodni. E kötelezettség magában foglalja gyermekük taníttatását.”

A családok védelméről szóló 2011. évi CCXI. törvény kimondja, hogy a család az emberi történelemben már a jog és az állam kialakulását megelőzően létrejött önálló közösség, amely erkölcsi alapokon nyugszik.

A család Magyarország legfontosabb nemzeti erőforrása. A társadalom alapegységeként a család a nemzet fennmaradásának biztosítója és az emberi személyiség kibontakozásának természetes közege, amit az államnak tiszteletben kell tartania.

A családban történő nevelkedés biztonságosabb minden más lehetőséghez képest. A család létrejöttének biztos alapja a házasság, amely az egymás szeretetén és tiszteletén alapuló életközösség, ezért az mindenkor megkülönböztetett megbecsülést érdemel. A család akkor tölti be szerepét, ha az anya és az apa tartós és szilárd kapcsolata a gyermekek iránti felelősségben teljesedik ki.

Gyermekek születése és a családok gyarapodása nélkül nincs fenntartható fejlődés és gazdasági növekedés. A gyermekvállalás nem eredményezheti a család szegénységbe süllyedését.

Harmonikusan működő családok nélkül nincs jól működő társadalom.

A családok életében kitüntetett jelentőséggel bírnak a nemzedékeken átívelő - köztük a nagyszülők és az unokák közötti - kapcsolatok.

Az állam segíti a munkavállalás és a családi élet összeegyeztetését.

A családok védelme és a családok jólétének erősítése az állam, az önkormányzatok, a civil szervezetek, a médiaszolgáltatók és a gazdasági élet szereplőinek egyaránt feladata. E célok megvalósítására a vallási közösségek is kiemelt figyelmet fordítanak.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 5. § h) pontja szerint:

„gyermeki jogok: az Alaptörvényben, a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV. törvényben és más törvényekben megfogalmazott, a gyermeket megillető jogok összessége”

Továbbá a Gyvt. következőképpen határozza meg a gyermeki jogokat:

6. § (1) A gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, egészséges felnevelkedését és jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéshez.

(2) A gyermeknek joga van ahhoz, hogy segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéséhez, valamint önálló életvitelének megteremtéséhez.

(2a) A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermeknek joga van ahhoz, hogy fokozott segítséget kapjon a fejlődését hátráltató körülmények leküzdéséhez és esélyeinek növeléséhez.

(3) A fogyatékos, tartósan beteg gyermeknek joga van a fejlődését és személyisége kibontakozását segítő különleges ellátáshoz.

(4) A gyermeknek joga van ahhoz, hogy a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen védelemben részesüljön.

(5) A gyermeknek joga van emberi méltósága tiszteletben tartásához, a bántalmazással - fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal -, az elhanyagolással és az információs ártalommal szembeni védelemhez. A gyermek nem vethető alá kínzásnak, testi fenyegetésnek és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetésnek, illetve bánásmódnak.

(5a) A gyermeknek joga van ahhoz, hogy a védelme érdekében eljáró szakemberek -különösen a gyermek bántalmazásának felismerése és megszüntetése érdekében - egységes elvek és módszertan alkalmazásával járjanak el.

(6) A gyermeknek joga van ahhoz, hogy a médiában fejlettségének megfelelő, ismeretei bővítését segítő, a magyar nyelv és kultúra értékeit őrző műsorokhoz hozzáférjen, továbbá hogy védelmet élvezzen az olyan káros hatásokkal szemben, mint a gyűlöletkeltés, az erőszak és a pornográfia.

7. § (1) A gyermek szüleitől vagy más hozzátartozóitól csak saját érdekében, törvényben meghatározott esetekben és módon választható el. A gyermeket kizárólag anyagi okból fennálló veszélyeztetettség miatt nem szabad családjától elválasztani.

(2) A gyermeknek joga van - örökbefogadó családban vagy más, családot pótló ellátás formájában - a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodást helyettesítő védelemhez. A tizenkét év alatti gyermek átmeneti gondozását és otthont nyújtó ellátását befogadó szülőnél kell biztosítani, kivéve, ha a gyermek tartósan beteg, súlyosan fogyatékos, a testvéreket nem lehet együttesen a befogadó szülőnél elhelyezni vagy más okból szükséges az intézményes elhelyezés biztosítása, továbbá gyermekek átmeneti gondozása esetén az intézményes elhelyezést a szülő, törvényes képviselő kéri és az nem ellentétes a gyermek érdekével.

(3) A gyermek helyettesítő védelme során tiszteletben kell tartani lelkiismereti és vallásszabadságát, továbbá figyelemmel kell lenni nemzetiségi, etnikai és kulturális hovatartozására.

(4) Ha törvény másként nem rendelkezik, a gyermeknek a szülő felügyeleti joga megszűnése esetén is joga van származása, vér szerinti családja megismeréséhez és - a vér szerinti család beegyeztetése mellett - a kapcsolattartáshoz.

(5) A gyermeknek joga van ahhoz, hogy mindkét szülőjével kapcsolatot tartson abban az esetben is, ha a szülők különböző államokban élnek.

8. § (1) A gyermeknek joga van a szabad véleménynyilvánításhoz, és ahhoz, hogy tájékoztatást kapjon jogairól, jogai érvényesítésének lehetőségeiről, továbbá ahhoz, hogy a személyét és vagyonát érintő minden kérdésben közvetlenül vagy más módon meghallgassák, és véleményét korára, egészségi állapotára és fejlettségi szintjére tekintettel figyelembe vegyék.

(2) A gyermeknek joga van ahhoz, hogy az őt érintő ügyekben az e törvényben meghatározott fórumoknál panasszal éljen.

(3) A gyermeknek joga van ahhoz, hogy alapvető jogai megsértése esetén bíróságnál és törvényben meghatározott más szerveknél eljárást kezdeményezzen.

9. § (1) A nevelésbe vett gyermek joga különösen, hogy életkorához, egészségi állapotához, fejlettségéhez, valamint egyéb szükségleteihez igazodóan

a) állandóságot, érzelmi biztonságot nyújtó teljes körű ellátásban, gondozásban, - nemzetiségi, etnikai és vallási hovatartozását figyelembe vevő - megfelelő nevelésben, oktatásban és érdekei érvényesítésére megfelelő törvényes képviseletben részesüljön,

b) gondozási helyének megváltoztatását, gyermekével vagy testvéreivel való együttes elhelyezését kezdeményezze,

c) felzárkóztató, tehetségfejlesztő programokon és érdeklődésének megfelelő szabadidős foglalkozásokon vegyen részt,

d) vallási vagy lelkiismereti meggyőződését szabadon megválassza, kinyilvánítsa és gyakorolja, valamint hit- és vallásoktatásban vegyen részt,

e) véleményt nyilvánítson a részére biztosított nevelésről, oktatásról, ellátásról, a személyét érintő kérdésekben meghallgassák, tájékoztassák,

f) érdekei képviseletére gyermekönkormányzat létrehozását kezdeményezze,

g) támogatást kapjon gondozójától, törvényes képviselőjétől családi környezetébe való visszatéréséhez,

h) családi környezetébe való visszatérését kezdeményezze,

i) személyes kapcsolatait ápolhassa,

j) a személyes tulajdon szokásos tárgyaihoz fűződő jogait gyakorolhassa,

k) utógondozásban részesüljön.

(2) Ha az (1) bekezdés i) pontja szerinti jog gyakorlása a gyermek személyiségfejlődését hátrányosan befolyásolja, a szülő vagy más kapcsolattartásra jogosult közeli hozzátartozó kapcsolattartási joga az e törvényben foglaltak szerint korlátozható, megvonható vagy szüneteltethető.

(3) A speciális gyermekotthonban vagy gyermekotthon speciális csoportjában elhelyezett gyermeket - helyzetére való tekintettel - fokozott védelemben kell részesíteni.

(4) A speciális gyermekotthonban elhelyezett gyermek

a) egészségügyi ellátására, személyisége korrekciójához szükséges terápiára az állapotának megfelelő és a többi gyermek biztonságát védő módon, továbbá

b) gondozása és nevelése során jogait, személyes szabadságát korlátozó intézkedés alkalmazására csak feltétlenül indokolt esetben önmaga vagy mások veszélyeztetése esetén kerülhet sor.

GYERMEKJOGI STARTÉGLÁT MEGALAPOZÓ NEMZETI STARTÉGIÁK

A helyi Gyermekjogi Stratégia kidolgozásának alapja a kormányokon átívelő nemzeti stratégiák:

1) „**Legyen Jobb a Gyerekeknek**” Nemzeti Stratégia, (2007-2032) amelynek célja, hogy egy generáció alatt jelentősen, a jelenleginek töredékére csökkentse a gyermekek és családjaik szegénységének arányát; felszámolja a gyermeki kirekesztés és mélyszegénység szélsőséges formáit; átalakítsa azokat a mechanizmusokat és intézményeket, amelyek ma újratermelik a szegénységet és a szociális kizáródást. Ezek eléréséhez szükséges a szülők foglalkoztatásának segítése, jobb, egyenlőbb feltételek biztosítása a gyermeki készségek és képességek kibontására, továbbá a szegregáció csökkentése; a gyerekek és családjaik számára nyújtott személyes szociális szolgálatok és ellátások színvonalának javítása; az egészségesebb gyermekkor biztosítása; valamint a lakáskörülmények és a lakhatás biztonságának javítása.

2) **Nemzeti romaintegrációs stratégia.** Célja, hogy gyermekjóléti, oktatási, foglalkoztatási, egészségügyi és lakhatási szakpolitikák kialakításával fokozatosan megszüntesse a szegénységet és a társadalmi kirekesztést. Döntő fontosságú maguknak a romáknak a bevonása, valamint az általános figyelemfelhívás és a megkülönböztetés elleni fellépés.

3) **Nemzeti társadalmi felzárkózási stratégia** – mélyszegénység, gyermekszegénység, romák (2011–2020) A helyi Gyermekjogi stratégia kidolgozásában ezt a dokumentumot tekinthetjük kiindulási pontnak.

Felzárkózási Stratégia az általa kezelni kívánt társadalmi probléma jellegéhez hasonlóan több szakterületet metsz át, melyek a következők:

Családpolitika	➤ a szegénység átöröklési körének megszakítása a lehető legkorábbi életkorban; ➤ szükséglet alapú szolgáltatások biztosítása (se többet, se kevesebbet, mint amire éppen szükség van); ➤ a családok számára folyamatos családmenedzseni” ➤ támogatás biztosítása
Szociálpolitika	➤ az "eltartott" segélyezett szerepből az adófizetői" szerephez történő kerülés elősegítése
Oktatáspolitiká	➤ óvodai nevelés biztosítása minden gyermek számára; ➤ a tanulók képességei alapján biztosítani a hozzáférést a továbbtanuláshoz
Foglalkoztatáspolitiká	➤ közfoglalkoztatási programokkal (képzés + munkatapasztalat) elősegíteni a munkaerő-piaci alkalmasság fejlesztését; ➤ elősegíteni a helyi piaci igényekhez igazodó önfenntartó (atipikus) foglalkoztatási lehetőségek fejlesztését, vidéken első sorban a mezőgazdaság területén
Területfejlesztés	➤ a helyi szükségletekhez és lehetőségekhez igazított fejlesztés biztosítása
Egészségügy	➤ az egészséges életmóddal kapcsolatos információk, szolgáltatások elérhetővé tétele (pl.: helybe vinni a szűréseket; megismertetni az egészségügyi szolgáltatásokat

HELYZETELEMZÉS

A helyzetelemzés összefoglalja a három legsúlyosabb szegénységi kockázati tényezővel behatárolható célcsoport (romák, gyerkek, hátrányos helyzetű térségben lakók) helyzetét, illetve az uniós roma keretstratégiában is kiemelt négy problématerületen (foglalkoztatás, oktatás, egészségügy, lakhatás) azonosítja a legfontosabb gondokat.

1. SZEGÉNYSÉG

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, iskolai, képzettségbeli, munkaerő piaci deficitiek. Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből.

Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek és a romák. Tapasztalataink szerint a munkaerő-piacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motivációs problémák, a társadalmi előítélet jelenléte. A roma nők iskolai végzettsége, foglalkoztatottsági szintje, jövedelme még a roma férfiaknál is jelentősen alacsonyabb.

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység, amely nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége is. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira –, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik.

A jövedelem és a vagyon fogalmát a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény szabályozza.

jövedelem: az elismert költségekkel és a befizetési kötelezettséggel csökkentett

a) a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerint meghatározott, belföldről vagy külföldről származó - megszerzett - vagyoni érték (bevétel), ideértve a jövedelemként figyelembe nem vett bevételt és az adómentes jövedelmet is, és

ab) azon bevétel, amely után az egyszerűsített vállalkozói adóról, illetve az egyszerűsített közteherbírelési hozzájárulásról szóló törvény szerint adót, illetve hozzájárulást kell fizetni;

b) vagyon: ha a törvény másként nem rendelkezik, az a hasznosítható ingatlan, jármű, továbbá vagyoni értékű jog, amelynek

ba) külön-külön számított forgalmi értéke, illetőleg összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a harmincszorosát, vagy

bb) együttes forgalmi értéke az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a nyolcvanszorosát meghaladja, azaz, hogy a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások jogosultsági feltételeinek vizsgálatánál nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben az érintett személy életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általa lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra tekintettel fenntartott gépjármű;

2. GYERMEKEK

Gyermekek háztartások, gyermekszegénység

„Veszélyeztetettség – szegénység „bár összefüggő, de jelentéstartalmukban nem azonos fogalom. Az anyagiak megfelelő birtoklása még nem feltétlen zárja ki a gyermek súlyosan veszélyeztetett és kiszolgáltatott helyzetét.

A Gyvt. szabályozza a **gyermek védelmének rendszerét**, miszerint:

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

Személyes gondoskodás igénybevétele - ha a törvény másként nem rendelkezik - önkéntes, az ellátást igénylő kérelmére történik. Ha a gyermek védelme az ellátás önkéntes igénybevételével nem biztosított, a törvény az ellátás kötelező igénybevételét elrendeli.

Gyermekjóléti szolgáltatás

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A Gyermekjóléti Szolgálat elsődleges célja a jogszabályokban előírt feladatok teljesítése az egyén, és a családok működőképességének megőrzése, valamint a képesség helyreállítása. A Gyermekjóléti Szolgálat működésében az önkéntesség, a nyitottság és az együttműködő, támogató kapcsolat kialakításának elve a meghatározó. Az egyén és a család társadalmi működőképességének megőrzését, valamint a képességek helyreállítását igyekszik elősegíteni.

A leggyakrabban kezelt problémátípusok statisztikai adatai az elmúlt három évben
(a KSH szempontjai szerint, halmozott adat)

	2012	2013	2014
1. Anyagi gondok, problémák, szegénység	218	278	303
2. Gyermeknevelési problémák	138	256	240
3. Gyermekintézményből beilleszkedési zavar	134	121	130
4. Magatartási, viselkedési problémák	152	144	122
5. Családi konfliktusok	189	223	225
6. Szülői, családi életvitel	144	194	187
7. Szülői elhanyagolás	132	243	142
8. Családon belüli bántalmazás	94	114	157
9. Fogynékos, elhízott gyermek	27	29	33
10. Szenvedélybetegség	45	62	39
11. PROBLÉMA SZÁMA ÖSSZESEN:	1273	1664	1586

Fontos kihangsúlyozni, hogy nem esetekről, hanem kezelt problémákról van szó.

Megfigyelhető, hogy egyre emelkedő tendenciát mutatnak az anyagi megélhetési és lakhatással összefüggő problémák. Az anyagi gondokkal küzdő családoknak adományokkal, felajánlásokkal

alkalmanként lehet segíteni, illetve a gyermekjóléti szolgálat a civil, egyházi szervezetekkel, célműködő bankkal együttműködve közösen próbálja kielégíteni az igényeket és enyhíteni a felmerülő krízishelyzeteket.

Stratégiai célkitűzés:

- minél szélesebb körben ismertetni a lakásfenntartási támogatás, illetve a fűtési támogatás lehetőségét a kiadások csökkentése érdekében. A lakásfenntartási támogatás nyújtása esetén a rászorult automatikusan igényelheti szolgáltatójától a védendő fogyasztói státuszt, amellyel elkerülhető a szolgáltatás esetleges szüneteltetése
- családi konzultációk megerősítése

Az önkormányzat által nyújtott pénzügyi, természetbeni ellátások biztosítása

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény
- a kiegészítő gyermekvédelmi támogatás
- óvodáztatási támogatás
- rendkívüli gyermekvédelmi támogatás
- beiskolázási segély
- gyermekétképzési térítési díj támogatás
- tanulmányi támogatás, bursa hungarica

A pénzügyi és természetbeni ellátások megállapítását nevelési-oktatási intézmény, gyámhatóság, továbbá más családvédelemmel foglalkozó intézmény, illetve természetesen személy vagy a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó társadalmi szervezet kezdeményezheti.

Vác Város Önkormányzata a szociális ellátórendszer átalakítása ellenére is biztosítja a szociálisan rászoruló gyermekek részére az ingyenes (1-8. osztály RGYK), vagy bizottság döntés értelmében a 80%- támogatottsággal az étkeztetést, továbbá az étkeztetés elbírálásával egy időben biztosításra kerül intézményenként 40.000.- Ft plusz forrás is. Gyermekvédelmi felelős feladata eldönteni, hogy ezen forrás, mely szociálisan rászorult gyermek/ek részére került biztosításra.

Magyarországon a szociális juttatások és az egyéb, családoknak nyújtott támogatási formák révén tehát minden gyermek elegendő táplálékhoz juthat.

Beiskolázási segély összegét évente az Egészségügyi és Szociális Bizottság határozza meg, azonban nem jogosult az ellátásra az a gyermek, aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, mivel a támogatási formával ingyenes étkeztetésben, illetve ingyen tankönyvellátásban részesül.

Évek	Támogatottak száma	Elutasítottak száma	Felhasznált összeg (e Ft)	Támogatási összegek
2010	225	39	3.195	9.000.- 18.000.- Ft/gyerek
2011	233	20	3.980	10.000.- 20.000.- Ft/gyerek
2012	199	18	2.985	11.250.- 15.000.- Ft/gyerek
2013	151	19	2.065	8.500.- 16.000.- Ft/gyerek
2014	111	9	2.242	8.500.- 16.000.- Ft/gyerek

Vác Város Önkormányzat Képviselő-testülete a fenti csökkenő tendencia megállítása érdekében a pénzben és természetben nyújtott szociális és gyermekvédelmi ellátások helyi szabályairól szóló önkormányzati rendeletet módosította, miszerint a beiskolázási segély, illetve a gyermekétképzési térítési díj támogatás odaítélésénél a családban az egy főre jutó havi jövedelem maximált értéke 57.000.- Ft, illetve gyermekét egyedülálló nevelő esetében 62.700.- Ft. Továbbá az egy főre jutó jövedelem számításánál csökkentő tényezőként kell figyelembe venni a lakástörlesztő hitel havi díját maximum 60.000.-Ft-ig.

Gyermekétkeztetési térítési díj támogatás

Vác Város önkormányzata az oktatási-nevelési intézményekben étkező gyermekek számára a Gyvt.-ben előírt normatív támogatáson túl a rászoruló gyermekek számára további étkezési térítési díj támogatást állapít meg annak a 18. életévet be nem töltött gyermeknek aki szociálisan rászorult.

Évek	Támogatottak száma	Elutasítottak száma	Felhasznált összeg (e Ft)	Támogatás mértéke (fizetendő díj %)
2010	250	23	9.960	80
2011	217	15	10.062	70
2012	186	11	8.167	75
2013	117	12	7.080	80
2014	131	8	6.815	80

Vác Város Önkormányzata a Gyvt. 151. §-a értelmében a gyermekétkeztetés szabályait alkalmazza:

- a bölcsődében,
- az óvodában,
- nyári napközis otthonban
- általános és középiskolai diákotthonban, kollégiumban, illetve az itt szervezett externátusi ellátásban,
- az általános iskolai, továbbá - ha külön jogszabály másképpen nem rendelkezik - középiskolai iskolai menzai ellátás keretében,
- a fogyatékos gyermekek, tanulók nevelését, oktatását ellátó intézményben és a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében,
- a szociális nyári gyermekétkeztetés keretében nyújtott étkeztetésre.

Ha a szülő (törvényes képviselő) eltérően nem rendelkezik a települési önkormányzat az általa fenntartott óvodában és a közigazgatási területén az állami intézményfenntartó központ által fenntartott nevelési-oktatási intézményben a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, illetve az iskolai tanítási napokon biztosítja a déli meleg főétkezést és két további étkezést.

Kedvezmények:

a.) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő bölcsődés, óvodás, 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő, fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó intézményben elhelyezett gyermek után az intézményi térítési díj 100%-át,

b) az a) pont alá nem tartozó, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek és tanuló után az intézményi térítési díj 50%-át,

c) három- vagy többgyermekes családoknál gyermekeként az intézményi térítési díj 50%-át,

d) tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek, tanuló után az intézményi térítési díj 50%-át kedvezményként kell biztosítani (továbbiakban: normatív kedvezmény).

A normatív kedvezmény csak egy jogcímen vehető igénybe. A normatív kedvezményt a tanuló után a nappali rendszerű oktatásban való részvétele befejezéséig kell biztosítani.

A gyermek lakóhelye szerint illetékes önkormányzat, illetve a nevelési-oktatási intézmény vezetője a gyermek egyéni rászorultsága alapján további gyermekekénti kedvezményt állapíthat meg.

Vác Város Önkormányzat minden évben megszervezi a szociális rászoruló gyermekek részére a nyári gyermekek étkeztetést, illetve a táboroztatást.

Szociális nyári gyermekétkeztetés

A települési önkormányzatok részére szociális nyári gyermekétkeztetés céljából 2014. évben nyújtott támogatás igénylésének, döntési rendszerének, folyósításának, felhasználásának, elszámolásának és ellenőrzésének részletes szabályiról szóló 20/2014. (III.20.) EMMI rendelet alapján, illetve Vác Város Önkormányzat költségvetésébe betervezett költségvetési keretből 2014. évben is megrendezésre került az Árpád Fejedelelem Általános Iskolában a nyári tábor (nyári étkeztetés) 2014. június 10 - 2014. augusztus 15-ig. A nyári gyermekétkeztetés pályázathoz való csatlakozás feltétele a szabadidős programok biztosítása a táborban résztvevő gyermekek számára, amelyet városunk biztosít.

Nap, mint nap **kézműves** foglalkozások, (ajándékdoboz, marcipánfigura készítés, szalvétatechnika, fonaltechnika, rajzolás, festés, aszfaltrajt, szappan készítés, origami, mozaik készítés, és dekupázs technika) vetélkedők (Ki-mit tud?, ének, sport, ügyességi játékok, társasjátékok) álltak rendelkezésre a gyermekek részére.

Váci gyerekek táboroztatása

a) Zamárdiban

Vác Város Önkormányzata évek óta szervez táboroztatást a hátrányos helyzetű gyermek részére.

A Pest Megyei Gyermek és Ifjúsági Alapítvány tábora Zamárdiban a Balatontól 200 méterre terül el, ligetes, fás környezetben. Fedett foglalkoztató, ping-pong teremmel, sportpályákkal, külön étkezővel, konyhával várta a pihenni vágyókat. Az étkezés izletes, a gyerekek bőven kaptak repetát. Este 9 óra felé pótvacsoraként közel három kiló kenyeret kentek meg a gyerekeknek májkrémmel, lekvárral, felvágottal.

A gyerekek 10-14 ágyas faházban laktak, a nevelők részére külön szoba volt közvetlenül a gyerekek szobái mellett, ami ideális elhelyezés volt.

A gyerekek között barátságok szövődtek, míg az első napokon a hazavágyódás, most az elválás csalt könnyeket a gyerekek szemébe.

b) Csattogó-völgyben

Vác Város 2015. évben 2. alkalommal szervezi meg a nyári táborozást szervezett, olyan 7 és 12 év közötti gyerekek részére, akiknek családi, anyagi helyzete ezt nem tenné lehetővé. A Verőce közelében található Csattogó-völgy egyre népszerűbb a pihenni vágyók körében, hiszen a 320 fő befogadására alkalmas táborhely gyönyörű, üdezőld, dombokkal körülvett terület. Sportolni, futkározni, játszani hatalmas térség áll rendelkezésre. A szállást 6 férőhelyes faházak biztosították a váci gyermekeknek.

Legnagyobb élményt azonban a Darányi Ignác Terv keretében épült és 2014 tavaszán átadott szolár fűtési rendszerű medence jelentette. A napi 3-szori étkezést a helyi étkezdében biztosították.

Stratégiai célkitűzés:

- szociálisan rászorult gyermekek részére a gyermekétkeztetés minél szélesebb körű biztosítás a gyermekvédelmi felelősökön keresztül
- szociálisan rászorult gyermekek részére nyári gyermekétkeztetés folyamatos biztosítása kézműves foglalkozásokkal egybekötve
- minél nagyobb számú szociálisan rászorult gyermek részére biztosítani a táboroztatás lehetőségét a helyi vállalkozók bevonásával, felajánlásukkal

3. ROMÁK HELYZETE

A romák társadalmi és gazdasági integrációja kétirányú folyamat, amely megköveteli úgy a többség, mint a roma közösségek tagjai gondolkodásának megváltoztatását. Az alacsony foglalkoztatottság és az alacsony keresetek miatt magasabbak a romákat érintő szociális biztonsági kiadások, mivel alapvető szükségleteik kielégítését szociális transzferek és szolgáltatások révén kell megoldani.

Megfelelő képzettség híján szaktudással nem rendelkeztek, így kevés hozzáadott értékkel bíró munkaerőnek számítanak.

A romák körében jelentős a foglalkoztatási instabilitás, tehát sokan csak az év bizonyos részében tudtak munkát vállalni, ennek oka az idegymunkák nagy aránya.

A romák lemaradása már az óvodákban elkezdődik, kisebb arányban vesznek részt ebben az ellátásban, mint a nem romák, noha az otthonról hozott hátrányok kompenzálásában kulcsfontosságú lenne a korai fejlesztés. Amíg a teljes népességen belül jelentősen emelkedik a közép- és felsőfokú képzésben részt vevők aránya, addig a romák ebből kimaradnak, többségük a nyolc osztály elvégzése után a munkaerőpiacon találja magát. Azok, akik bejutottak a középfokú oktatásba, legnagyobb arányban az érettségit nem adó szakmunkásképzésben tudnak tovább tanulni. A felsőoktatásban gyakorlatilag nagyjátóval kellett keresni romákat.

Stratégiai célkitűzés

- Közfoglalkoztatás, komplex munkaerő-piaci programok, segítségnyújtás az önéletrajz elkészítéséhez, állásinterjúra való felkészítés, segítségnyújtás az elhelyezkedésben
- A Munkaügyi Hivatal által nyújtott szolgáltatásokról információ eljuttatása a célcsoport felé

4. OKTATÁS

Az egyenlő bánásmód követelménye kiterjed minden olyan nevelésre, oktatásra, képzésre,

a) amely államilag jóváhagyott vagy előírt követelmények alapján folyik, vagy

b) amelynek megszervezéséhez az állam

ba) közvetlen normatív költségvetési támogatást nyújt, vagy

bb) közvetve - így különösen közterhek elengedése, elszámolása vagy adójóváírás útján - hozzájárul

A Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 4. §-a értelmében **kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók**

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,

ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló,

Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Vác Város Önkormányzata a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket, tanulókat csecsemőkortól kezdve figyelemmel kíséri, s integrációját segíti.

¹Az integráció, integrálás szó a Magyar értelmező kéziszótár meghatározása szerint „különálló részének valamely nagyobb egészbe egységbe való beillesztését, beolvadását” jelenti, ami esetünkben a fogyatékos, akadályozott, azaz speciális nevelési szükségletű gyermekeknek vagy fiataloknak a nem fogyatékosok közé való beilleszkedésére vonatkozik. A nevelés – oktatásban megvalósuló integráció tehát a speciális nevelési szükségletű gyermekek, fiatalok beilleszkedését jelenti a többségi nevelési – oktatási intézményt – legyen az óvoda, általános, közép vagy felsőfokú intézmény – látogató gyermekek, fiatalok közé. Szoros összefüggésben áll az esélyegyenlőség biztosításával abban az értelemben, hogy mindenki számára nyitottá teszi a nevelési – oktatási intézményeket, tekintet nélkül egyesek akadályozottságára, s az esetleg tapasztalható nagyon eltérő képességeire a kiemelkedően tehetségestől a gyenge adottságúig. A gyógypedagógiában az integráció fogalma régen használatos, hiszen a társadalomba való beillesztés mindenfajta gyógypedagógiai tevékenykedés, fejlesztés egyik fő célkitűzése. Hagyományosan azonban ezt az integrációt csak az elkülönített speciális nevelési folyamat végére tették, azaz a szegregált fejlesztés végeredményeként célozták meg az integrálást.

¹ Forrás: Katona László: Integrált nevelés

Vácott három bölcsőde működik:

- *Kölcsey utcai Bölcsőde* családban nevelkedő 20 hetestől 3 éves korú gyermekek ellátását végzi 4 gyermekcsoportban
- *Szegfű utcai Bölcsőde* családban nevelkedő 1 évestől 3 éves korú gyermekek ellátását végzi 3 gyermekcsoportban
- *Bölcsőde és Speciális Csoport* (Baba u. 2.) 2 általános bölcsődei csoportban 1-3 éves korú átlagos fejlődésű gyermekeket lát el és 2 speciális csoportban fogyatékkal élő 1-6 éves korú gyermekek nevelését gondozását végzi. A korai fejlesztést megállapodás alapján látja el a Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat.

Fejlesztő Napközi Otthon:

Nappali szociális ellátást nyújtó Intézmény, melyben a családban élő súlyosan – halmozottan sérült gyermekek és fiatalok ápolása, gondozása, fejlesztése történik 3. életévük betöltésétől a Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Budapesti Tagintézménye I. számú Szakértői Bizottság valamint az Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértői Intézet határozata alapján.

2014. szeptember 01-től a sérülésük fokának megfelelően korai fejlesztésben, fejlesztő nevelésben, fejlesztő nevelés - oktatásban teljesítik tankötelezettségüket a Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Váci Tagintézménye illetve a Cházár András Óvoda, Általános Iskola, Fejlesztő Iskola, Szakiskola, Speciális Szakiskola, Készségfejlesztő Speciális Szakiskola, Diákotthon, Gyermekotthon és Pedagógiai Szakszolgálat, Cházár András Többcélú Közoktatási Intézmény Simon Antal Tagintézménye által biztosított szakemberek segítségével. BEMER készülékkel és Snoezelen terápiával kezeléseket végeznek szakembereink.

A nevelési-oktatási intézmények a gyermekvédelmi jelzőrendszer nagyon fontos részét képezik, hiszen a gyermekkel és rajta keresztül családjával napi kapcsolatban vannak, elsőként tapasztalják meg, ha a család működésében zavar keletkezik.

Vác Város Önkormányzat fenntartásában működő óvodák

ÓVODÁK	FELKÖTELÉSI SZÁMA	
	2013	2014
Deákvári Óvodák:	405	413
Diófa utcai	75	75
Újhegyi úti	125	125
Deákvári főúti	60	66
Sirály utcai	145	147
Kisvác-középvárosi Óvodák:	315	313
Eötvös utcai	75	75
Csányi L. körúti	80	76
Hársfa utcai	95	96
Nyár utcai	65	66
Alsóvárosi Óvodák:	343	343
Vám utcai	173	173
Kölcsey utcai	100	100
Kertész utcai	70	70
Önkormányzat összesen:	1063	1069

Vác Város fenntartásában működő óvodák minden esetben nagy hangsúlyt fektetnek a gyermek, mint egyéni individuum (egyén, egyéniség) elfogadására, továbbá arra, hogy a gyermekek a lehető legegészségesebb környezetben nevelkedjenek, megteremtik minden gyermek részére az esélyt, hogy kibontakoztathassák személyiségüket, egyéniségüket.

A SNI-s ellátás, mint alpfeladat mindegyik óvodában jelen van, sajnos a SNI-s gyermekek száma növekszik, s ezen gyermekek számára a gyógypedagógus, logopédiai ellátást, illetve TSNT torna lehetőségét biztosítja az önkormányzat, annak érdekében, hogy a gyermekek minél kisebb „hátránnyal” kerülhessenek át az oktatási intézményekbe.

Stratégia célkitűzés:

- Problémás családok felderítése, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat bevonása
- A hátrányos helyzetű tanulni/továbbtanulni vágyó fiatalok támogatása, ösztöndíj program.
- Hátrányos helyzetű gyermekek lemorzsolódásának csökkentése, felzárkóztatás nevelés-oktatás terén, szabadidős programok, nyári táborok biztosítása

5. EGÉSZSÉGÜGY

A korszerű betegellátás nemcsak a kezelés és ápolás minőségére figyel, hanem a beteg jogaira is igyekszik tekintettel lenni. Ez különösen érvényes a gyermekekre, akik a felnőtteknél sokkal kiszolgáltatottabb helyzetben vannak.

² Az EACH (European Association for Children in Hospital) egy gyermekjogokkal foglalkozó európai civil szervezet, mely egy 10 pontból álló Chartát fogalmazott meg. Ennek magyar fordítását az Országos Gyermekegészségügyi Intézet (OGYEI) minden egyes magyar gyermekkórház, illetve gyermekosztály vezetőjének rendelkezésére bocsátotta.

OGYEI által kidolgozott kérdőív elsődleges célja az volt, hogy a közvélemény figyelmét felhívja a gyermekjogok tiszteletben tartásának jelentőségére az egészségügyi ellátás során. Az egészségügynek kiemelt szerepe van a gyermeki jogok védelmében, a jó gyakorlatok terjesztésében, a közvélemény formálásában.

A jelen felmérés eredményei általános képet festenek a gyermekjogokról a Jávorszky Ödön Városi Kórház, Gyermekosztályán, Vácott. *(1. számú melléklet)*

A szülők, hozzátartozók általános ismeretei a gyermekjogokról nagyon hasonlóak a Törökbálinti Tüdőkórház, a László kórház Gyermekosztályai, valamint a Madarász-Heim Pál kórházban kapott eredményekhez. Látszik, hogy az egészségügyi személyzet komoly, sikeres erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy segítsék a szülőket abban, hogy gyermekükkel együtt tartózkodhassanak, lehetőleg a nap 24 órájában.

Az egészségügyi alapellátásban 13 háziorvos, 6 házi gyermekorvos, 8 fogorvos, valamint 9 területi védőnő dolgozik. Az iskola-egészségügyi szolgálat 7 iskola védőnőből és 3 iskolaorvosból áll.

A háziorvosok, házi gyermekorvosok és a fogorvosok területi ellátási kötelezettséggel vállalkozásban látják el feladataikat. Vállalkozásban működik a központi ügyeleti szolgálat is. A háziorvosokhoz praxisonként átlagosan 2509 fő, a házi gyermekorvosokhoz 936 fő tartozik.

A területi védőnői ellátás a Szociális Szolgáltatások Háza intézményrendszeréhez tartozik, munkáltatójuk az intézmény igazgatója. A szakmai felügyeletüket a Pest Megyei Kormányhivatal Váci Járási Népegészségügyi Intézetének szakfelügyelő védőnője végzi. Finanszírozásukra az intézmény közvetlenül köt szerződést az OEP-pel, melynek összege önkormányzati támogatás nélkül teljességében fedezi az ellátás költségeit.

Vácott 9 területi védőnői szolgálat működik. A védőnői körzetek rendelői a város várandósai, és kisgyermekes lakosai számára jól megközelíthető helyen találhatók.

Vác Város Önkormányzata kiemelt figyelmet fordít a primer prevencióra, civil szervezetek, illetve alapítványok részére pályázat alapján támogatást nyújt.

Az alapítványok többsége a gyermekek egészségmegőrzésére, illetve felvilágosító előadásokra fordítja az elnyert összeget.

Alsóvárosi Óvoda 2015. évben megszervezte az Egészségnapot, ahol a gyermekek az egészséges életmóddal, illetve az egészséges táplálkozás lehetőségeivel ismerkedhettek meg. A program keretében különféle kézműves foglalkozások, sportolási lehetőség voltak adottak.

A Deákvári Óvoda TÁMOP-os programon keresztül megszervezte „Süssünk-Főzzünk” programot, amely keretében a gyermekek megismerkedhettek az egészséges táplálkozással, az

² Forrás: <http://www.ogyei.hu/upload/files/Gyermekjog%20felm%C3%A9r%C3%A9s%20-%20V%C3%A1c.pdf>

egészséges életmóddal. A gyermekek bekapcsolódhattak az egészséges ételek elkészítésébe, a gyümölcs-zöldséglevelek elkészítésébe is. A programban nagyon sokféle kreatív ételek elkészítését követhették nyomon. (padlizsánhajó, pingvinek)

Vác Város Önkormányzata által támogatott gyermekekkel foglalkozó alapítványok, civil szervezetek:

Területi Összefogással a Megelőzésért Alapítvány

Az alapítvány 1995. évben alakult, célja Vác városban és vonzáskörzetében - az iskoláskorú diákok körében

- az egészség megőrzése, szenvedélybetegségek megelőzése (alkohol, dohányzás, drog) ismeretterjesztés szervezése iskolai és azon kívüli keretek között
- pedagógusok egészségnevelő munkájának segítése (konzultáció, továbbképzés)
- addiktológiai programok bevezetése egyes oktatási intézményekben
- szülőcsoportok szervezése, szülők tájékoztatása, segítése a tárgyban felmerült problémáikat illetően
- diákok részére az alternatív magatartásmódokat preferáló programok szervezése
- kortárs-segítők képzése, munkájuk folyamatos segítése

Az alapítvány munkájában a prevenció területén több mint tíz éves gyakorlattal, tapasztalattal rendelkező szakemberek (pszichiáter, addiktológus, egészségnevelő, pedagógus, szakasszisztens) vesznek részt. Az elmúlt több mint egy évtizedben a város és környéke általános és középiskolái közül mindegyikben szerveztek preventív programokat, több sportvetélkedőt az általános iskolák között. Programjaik között minden évben szerepel az „Egészségtábor” megszervezése, lebonyolítása és az itt felkészített kortárs-segítők folyamatos támogatása.

Vác Város Környezetvédelméért Alapítvány – Egészséges Ifjúságért Alapítvány

Tevékenysége során szinte az egész évet behálózzák rendezvényei, programjai a környezetvédelem és a természetvédelem témaköreiben zajlottak, de napjainkban egy nagyobb szerepet kap az egészséges életmód, a balesetvédelem, a drog-prevenció, az egészséges táplálkozás. Az egészséges életmód és sport témakörben minden évben megrendezik a „FUT A VÁC” és a „MIKUI.ÁSFUTÁS” elnevezésű és egyre közkeletesebb programjaikat. A „FÖLD NAPJA” rendezvénysorozatot

Az alapítvány azon középiskolás gyermekeket választja ki a drogmegelőzési táborba, akik a tavaszi rendezvénysorozatban kiemelkedő teljesítményt nyújtottak és alkalmasak arra, hogy a társaikat nevelni tudják, tovább tudják adni mindazt, amit hallanak a táborban.

A tábor programjai elsősorban a szakmai előadások, csoportos foglalkozások köré csoportosulnak, melyeket a drogmegelőzés, egészséges életmód, baleset megelőzés, környezetvédelme témakörök mellé csoportosítottak. A táborban tartott előadásokat csoportos foglalkozások követték, ahol egyetemisták és szakemberek segítségével feldolgozták a hallottakat.

A tábor egyik nagy attrakciója volt a vízirendőrök előadását követő mentőhajós üldözéssel bemutató és a vízi mentőkkel való kirándulás. A baleset megelőzés témakörében a résztvevők kipróbálhatták speciális szemüvegek segítségével, milyen képet látunk, ha alkoholos állapotban próbálunk közlekedni. (Bukdácsolva, dülöngélve mentek végig a résztvevők a kijelölt útvonalon, ott ahol pillanatok alatt végig lehet menni józan állapotban).

„Stresszmentes iskolákért projekt” Az önismereti blokkban feltérképezték azokat a tulajdonságokat, készségeket, képességeket, amelyek lehetővé teszik a segítséget úgy, hogy maga a kortárssegítő is védett lehessen, ne sérüljön egy-egy helyzetben, kompetenciahatárok, érintettség kérdéskörének megbeszélése.

Az Egészséges Ifjúságért Alapítvány 20 éve dolgozik a drogmegelőzés területén, városunkban nem csak egészségügyi és prevenció feladatokat lát el, hanem számos egészséges életmód, sport, kulturális és karitatív programokat biztosít a gyermekektől a felnőtt korosztályokig.

Védőoltások

Vác Város Önkormányzata kedvezményesen, illetve szociális rászorultság alapján ingyenesen biztosította a 7. osztályos lány gyermekek részére a HPV elleni vakcinát.

A kormányzati döntés értelmében 2014. szeptember elsejétől a nemzeti védőoltási rend részeként a 7. osztályos, legalább 12 éves lányok számára ingyenesen elérhető a méhnyakrák elleni védőoltás, így az önkormányzat Képviselő-testülete a költségvetési soron szereplő összeget meghagyva bevezette a fertőző gennyes agyhártyagyulladás elleni védőoltást.

Az Önkormányzat első ízben június 15-ig a váci állandó lakcímmel rendelkező 8. osztályos gyermeke részére ingyenesen biztosította a fertőző gennyes agyhártyagyulladás elleni vakcinát amennyiben arra igényt tartott.

Stratégiai célkitűzések:

- védőoltások népszerűsítése
- Az egészséges táplálkozás népszerűsítése
- Aktív testmozgás népszerűsítése, városi programok szervezése a gyermekek és a diákság bevonásával
- A bölcsődés, óvodás korosztály mozgáslehetőségének folyamatos bővítése.
- A fogyatékkal élők testmozgásának, sportolásának megszervezése, segítése.
- Csatlakozás az országos sportrendezvényekhez, az autómentes nap rendezvényéhez.
- Az idősebb korosztály számára életkoruknak és képességeiknek megfelelő programok szervezése (gyalogtúra, sétaprogram, speciális torna, stb.)

6. LAKHATÁS

Az önkormányzati lakáshoz jutás pályázati formában történik, amelyekről a Gazdasági - Városüzemeltetési és Vagyongazdálkodási Bizottság dönt.

Bérlakásállomány: 504 db lakás, ebből 471 db szociális, 33 db piaci.

Komfortfokozat szerinti eloszlás: 154 db összkomfortos, 296 db komfortos, 29 db félkomfortos, 25 db komfort nélküli.

Lakhatást segítő támogatás:

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A polgármester a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a távhő-szolgáltatás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, illetve a tüzelőanyag költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújt. A lakásfenntartási támogatást elsősorban természetbeni szociális ellátás formájában, és a lakásfenntartással összefüggő azon rendszeres kiadásokhoz kell nyújtani, amelyek megfizetésének elmaradása a kérelmező lakhatását a legnagyobb mértékben veszélyezteti.

Évek	Támogatottak száma	Elutasítottak száma	Felhasznált összeg (e Ft)
2010	330	51	15 836
2011	516	88	15 466
2012	503	36	3 707
2013	446	15	1 727
2014	361	20	1 600

Stratégiai célkitűzés:

- támogatás minél szélesebb körben való nyújtása elsősorban természetben, amellyel megelőzhető a szolgáltatás szüneteltetése
- családgondozó térképezze fel szociálisan elmaradt városrészeket, s a szükséges információval lássa el a családokat

ÖSSZEGZÉS

Vác Város Önkormányzata támogatja a rendszer hatékony működését, azonban a jól kiépített és hatékonyan működő rendszert folyamatosan ellenőrizni, értékelni, illetve fejleszteni kell.

Az önkormányzat a döntések előkészítésekor, értékelésekor meghallgatja diákönkormányzat polgármesterét és tagjait, valamint a gyermekvédelmi referens véleményét, akik az érintett gyermekek szempontjainak figyelembevételével teszi meg javaslatát.

Vác, 2015. július 16.

KIVONAT
a Művelődési-Oktatási és Ifjúsági-Sport Bizottság
2015. július 7-én megtartott üléséről készült jegyzőkönyvéből

Tárgy: Gyermekjogi stratégia

59/2015. (VII. 07.) sz. Művelődési-Oktatási és Ifjúsági-Sport Bizottság
határozata

1. Vác Város Önkormányzat Képviselő-testület Művelődési-Oktatási és Ifjúsági-Sport Bizottsága Vác Város Önkormányzat Gyermekjogi Stratégiáját megtárgyalta, s javasolja a Képviselő-testületnek elfogadásra.
2. Vác Város Önkormányzat Képviselő-testület Művelődési-Oktatási és Ifjúsági-Sport Bizottsága támogatja Vác városában élő gyermekekre vonatkozó, ellátási formánkénti, rendszeres és szisztematikus adatgyűjtést hosszútávon, fenntartható módon, évenkénti időszakokra bontva.
3. Vác Város Önkormányzat Képviselő-testület Művelődési-Oktatási és Ifjúsági-Sport Bizottsága támogatja a gyermekközpontú költségvetés tervezését.
4. Vác Város Önkormányzat Képviselő-testület Művelődési-Oktatási és Ifjúsági-Sport Bizottsága támogatja a gyermekjogokért felelős személy kinevezését, és szakmai tevékenységét, s javasolja a Képviselő-testületnek, hogy kérje fel Vác Város Önkormányzat Jegyzőjét a szükséges intézkedések megtételére.

Határidő: 2015. 07. 16. KT ülés

Felelős: Vác Város Jegyzője
Intérlügyeleti és Humán Ov.
Pénzügyi és Adó Ov.

K.m.f.

Steidl Levente s.k.
a bizottság elnöke

A kivonat hitelélül:

Brinyiczkiné Hugyecz Éva
Brinyiczkiné Hugyecz Éva

KIVONAT
az Egészségügyi és Szociális Bizottság
2015. július 8-án megtartott üléséről készült jegyzőkönyvéből

Tárgy: Gyermekjogi stratégia

42/2015. (VII. 08.) sz. Egészségügyi és Szociális
Bizottság határozata

1. Vác Város Önkormányzat Képviselő-testület Egészségügyi és Szociális Bizottsága Vác Város Önkormányzat Gyermekjogi Stratégiáját megtárgyalta, s javasolja a Képviselő-testületnek elfogadásra.
2. Vác Város Önkormányzat Képviselő-testület Egészségügyi és Szociális Bizottsága támogatja Vác városában élő gyermekekre vonatkozó, ellátási formánkénti, rendszeres és szisztematikus adatgyűjtést hosszútávon, fenntartható módon, évenkénti időszakokra bontva.
3. Vác Város Önkormányzat Képviselő-testület Egészségügyi és Szociális Bizottsága támogatja a gyermekközpontú költségvetés tervezését.
4. Vác Város Önkormányzat Képviselő-testület Egészségügyi és Szociális Bizottsága támogatja a gyermekjogokért felelős személy kinevezését, és szakmai tevékenységét, s javasolja a Képviselő-testületnek, hogy kérje fel Vác Város Önkormányzat Jegyzőjét a szükséges intézkedések megtételére.

Határidő: 2015. 07. 16. KT ülés

Felelős: Vác Város Jegyzője
Intérlügyeleti és Humán Ov.
Pénzügyi és Adó Ov.

K.m.f.

Dr. Manninger Péter s.k.
bizottság elnöke

A kivonat hitelesül:

Brinyczkine
Brinyczkine Hugyecz Éva